

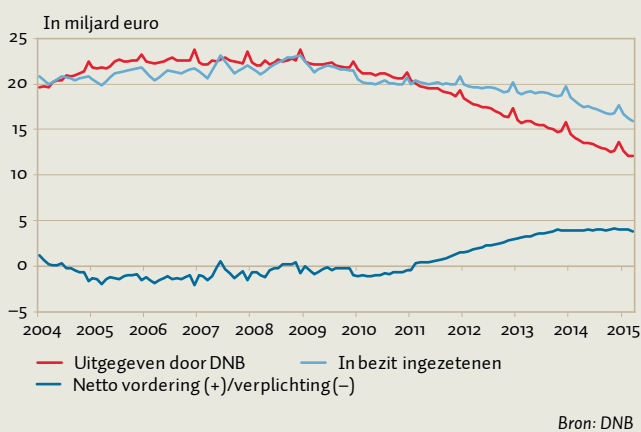
Hoger extern vermogen door nieuwe boekingen chartaal geld

MONETAIR

Conform internationale voorschriften van het IMF moeten betalingsbalansen enkele posten bevatten die betrekking hebben op de uitgifte en het bezit van chartaal geld (bankbiljetten en munten). Wanneer ingezetenen van land A chartaal geld in bezit hebben dat is uitgegeven in land B, wordt dit in land A geregistreerd als een vordering op de centrale bank van land B. Andersom bestaat een verplichting aan het buitenland als niet-ingezetenen in het bezit zijn van binnenlands uitgegeven munten en bankbiljetten. Tot de invoering van de euro waren deze voorschriften in de praktijk relatief eenvoudig toe te passen: alleen DNB was bevoegd tot het uitgeven van guldens en deze golden alleen in het eigen land als wettig betaalmiddel. In het euro-tijdperk staan opstellers van de betalingsbalans voor een grotere uitdaging. Euro's, die door elke centrale bank binnen het eurogebied kunnen zijn uitgegeven, worden immers binnen het gehele eurogebied (en in de praktijk ook daarbuiten) gebruikt als betaal- of oppotmiddel. Tot voor kort werd verondersteld dat vorderingen en verplichtingen uit hoofde van chartaal geld van elk euroland in evenwicht waren, en werden hiervoor geen boekingen gemaakt, maar in werkelijkheid zijn in de laatste jaren steeds grotere onevenwichtigheden ontstaan. Onlangs hebben de eurolanden afspraken gemaakt over een uniforme methode voor het ramen en boeken van de transacties en posities in dit verband, waarmee (met terugwerkende kracht tot 2003) een verbetering in de statistieken is gerealiseerd. Volgens deze ramingen is het Nederlandse bezit aan euro's, vooral onder invloed van het toegenomen digitale betalingsverkeer, afgenomen van 23 miljard euro in 2008 tot bijna 16 miljard euro in het eerste

kwartaal van 2015 (figuur). De waarde van de door DNB in circulatie gebrachte bankbiljetten is nog sneller gedaald en bedroeg begin dit jaar ongeveer 12 miljard euro. Per saldo houden Nederlandse ingezetenen dus voor 4 miljard aan euro's aan die door andere centrale banken zijn uitgegeven. De boekingen hebben derhalve geleid tot een toename van de netto-vorderingen van Nederland op het buitenland (het netto externe vermogen) met 4 miljard euro. ■ ERIK BIELEVELDT (DNB)

Euro's uitgegeven door DNB en in bezit van ingezetenen

Aantal aanbieders per financieel bemiddelaar

MONETAIR

De Autoriteit Financiële Markten houdt toezicht op financiële dienstverleners die bemiddelen in financiële producten. Er bestaan diverse soorten vergunningen, zoals voor bemiddelen in hypothecair krediet en voor schadeverzekeringen particulier. Vaak hebben bemiddelaars per product verschillende aanstellingsovereenkomsten met aanbieders, zoals banken en verzekeraars. In het Self Assessment Financiële Dienstverleners geven vergunningplichtige financiële dienstverleners aan met hoeveel aanbieders ze per product een overeenkomst hebben, en met hoeveel daarvan ze actief zaken doen. Eind 2014 vulden bijna 7000 vergunninghouders met een of meerdere vergunningssoorten voor bemiddelen dit deel in van de SAFD-vragenlijst.

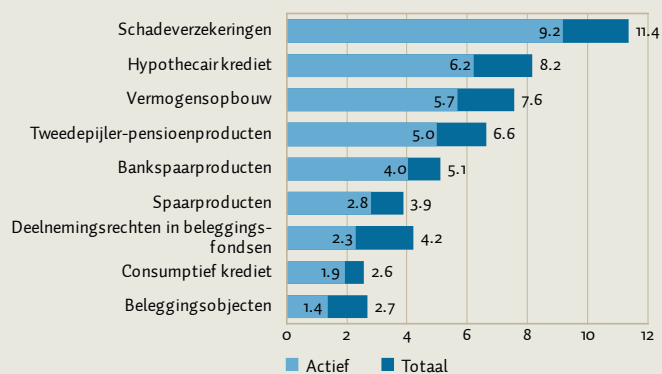
Gemiddeld kan een bemiddelaar bij 11 verzekeraars een schadeverzekering sluiten. In de praktijk gebruikt een bemiddelaar er gemiddeld actief 9 (figuur). De mediaan voor het totaal aantal schadeverzekeraars is 9 aansluitingen en die voor actieve aansluitingen 7. Een bemiddelaar kan gemiddeld bij 7,5 hypotheekverstrekkers een hypotheek sluiten, daarvan zijn gemiddeld 5,7 aansluitingen actief. Medianen zijn hier 6 respectievelijk 5.

Voor bijna alle uitgevraagde producten geldt dat ongeveer driekwart van de aansluitingen daadwerkelijk actief gebruikt wordt. Uitzonderingen zijn beleggingsobjecten en deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen, zoals beleggingsfondsen. Iets meer dan de helft van de aansluitingen voor beleggingsfondsen is actief, waarbij 29 procent – namelijk 377 van de 1317 – wel een of meer aansluitingen heeft maar geen enkele actieve. Bij consumptief krediet, sparen en tweedepijler-pensioenproducten is

het aandeel bemiddelaars met aansluitingen, maar geen enkele actieve, meer dan 10 procent. Bij schadeverzekeringen geldt voor 2 procent van de bemiddelaars in het SAFD dat ze wel aanstellingsovereenkomsten hebben, maar geen enkele actieve.

De cijfers zijn stabiel in vergelijking met de meting van 2013. Voor alle producten is het gemiddeld aantal overeenkomsten met aanbieders vrijwel gelijk aan het jaar ervoor. ■ TIM RAUWS EN WILTE ZIJLSTRA (AFM)

Gemiddeld aantal aanstellingsovereenkomsten per bemiddelaar

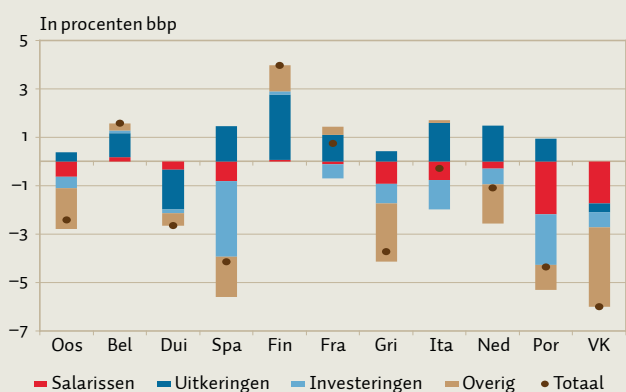
Minder overheidsuitgaven aan salarissen en investeringen OPENBARE FINANCIËN

In de eerste jaren van de crisis die in 2008 begon, lieten de meeste overheden automatische stabilisatoren hun werk doen. Er was sprake van enig expansief begrotingsbeleid, waardoor begrotingstekorten verder toenamen. Vanaf 2010 kwam er in veel landen een omslag. De overheidstekorten waren tot op dat moment hoog, waardoor verscheidene landen in een buitensporige tekortprocedure van het Stabiliteits- en Groeipact terecht kwamen. Ook nam de druk van de financiële markten op een aantal economieën zodanig toe, dat bezuinigen als onontkoom-

baar werd gezien. Vrijwel alle landen probeerden hun overheidsuitgaven te beperken met beleidsmaatregelen. Dit laat onverlet dat als gevolg van eerdere maatregelen en economische ontwikkeling de primaire overheidsuitgaven (overheidsuitgaven minus rentelasten) in een aantal landen bleven toenemen.

De figuur laat de ontwikkeling van de primaire overheidsuitgaven tussen 2009 en 2014 zien. De overheidsinvesteringen namen in nagenoeg alle beschouwde landen af. Ook werd vrijwel overal bezuinigd op de ambtenarensalarissen, ofwel door lonen te verlagen of te bevriezen, ofwel door het ambtenarenapparaat te verkleinen. In een groot aantal landen liepen de uitgaven aan uitkeringen, ondanks bezuinigingen, nog steeds op als gevolg van de verslechtering op de arbeidsmarkt. Met name in de Zuid-Europese probleemlanden daalden de primaire overheidsuitgaven fors. Alleen in België, Finland en Frankrijk stegen de primaire overheidsuitgaven, wat met name veroorzaakt werd door oplopende uitgaven aan uitkeringen. De Nederlandse beperking van de overheidsuitgaven is hoger dan die van Italië, maar lager dan de beperking in Duitsland en Oostenrijk. ■ **ERIK FLOOR** (CENTRAAL PLANBUREAU)

Mutatie primaire overheidsuitgaven 2009-2014

Bron: Ameco

In Nederland weinig vrouwen in het management ECONOMIE EN SAMENLEVING

In 2014 werkten ruim een half miljoen mensen in Nederland als manager, dat is 6,5 procent van alle werkenden. Managers geven leiding aan de werkzaamheden van een bedrijfsonderdeel of een bedrijf als geheel. Zij plannen, coördineren, geven sturing aan en evalueren het werk. Ook zijn zij bevoegd beslissingen te nemen over het financiële, strategische en personeelsbeleid.

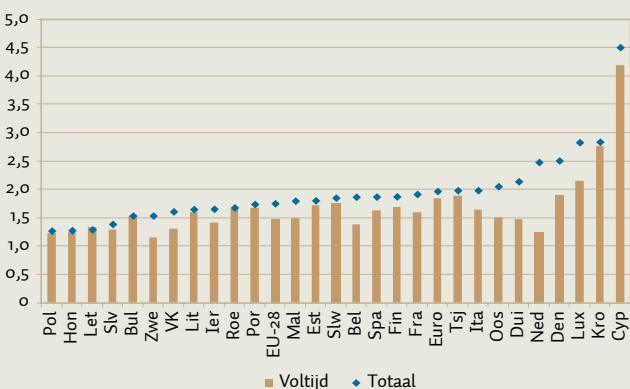
Vrouwen zijn ondervertegenwoordigd in managementfuncties: 9,0

procent van alle werkende mannen en 3,6 procent van alle werkende vrouwen was aan de slag als manager. Het aandeel managers onder werkende vrouwen is in Nederland relatief laag ten opzichte van de meeste andere lidstaten van de Europese Unie. In 2014 was 4,2 procent van de werkende vrouwen in de EU een manager. Afgezet tegen het percentage managers onder werkende mannen (7,4 procent) resulteert dat in een verhouding van 1,8. Of anders gezegd: op elke vrouwelijke manager zijn er in de EU bijna twee mannelijke managers. Voor Nederland was de verhouding 2,5 en alleen in Denemarken, Kroatië, Cyprus en Luxemburg waren de verhoudingen nog schever.

De positie van Nederland hangt samen met de geringere arbeidsduur van werkende vrouwen. Driekwart werkt in deeltijd, het hoogste percentage binnen de EU. Deeltijdwerk en managementfuncties blijken maar weinig samen te gaan: het aandeel managers daalt namelijk flink naarmate de arbeidsduur korter is.

Als het aandeel managers onder mannen en vrouwen uitsluitend voor voltijders wordt vergeleken, dan verandert de positie van Nederland radicaal. Met een verhouding van 1,2 scoort ons land dan onder het EU-gemiddelde en behoort het tot de landen waarin het aandeel managers tussen mannen en vrouwen het minst uiteenloopt. Alleen in Polen, Zweden en Hongarije is de verhouding minder scheef. Toch werken vrouwen ook in voltijdbanen dus minder vaak als manager. Volgens de Emancipatiemonitor van SCP en CBS speelt mee dat vrouwen minder behoefte hebben om door te stromen naar managementfuncties. ■ **HENK-JAN DIRVEN** (CBS)

Verhouding aandeel managers onder werkende mannen versus onder werkende vrouwen, 2014

Bron: Eurostat (Labour Force Survey)